

Брюксел, 29 ноември 2024 г.
(OR. en)

16181/24

RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

Дата: 29 ноември 2024 г.

До: Делегациите

№ предх. док.: 15304/24 + COR 1

Относно: Потенциална общоевропейска инициатива за НИИ за отбелязване на напредък в устойчивото управление на природните ресурси, сигурността на продоволствените системи и разгръщането на биоикономиката, като се използва потенциалът на Централна и Източна Европа
– Заключение на Съвета (29 ноември 2024 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно *потенциална общоевропейска инициатива за НИИ за постигане на напредък в устойчивото управление на природните ресурси, сигурността на продоволствените системи и разгръщането на биоикономиката, като се използва потенциалът на Централна и Източна Европа*, одобрени от Съвета на неговото 4 063-то заседание, проведено на 29 ноември 2024 г.

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ПОТЕНЦИАЛНА ОБЩОЕВРОПЕЙСКА
ИНИЦИАТИВА ЗА НИИ ЗА ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА НАПРЕДЪК В УСТОЙЧИВОТО
УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ, СИГУРНОСТТА НА
ПРОДОВОЛСТВЕНИТЕ СИСТЕМИ И РАЗГРЪЩАНЕТО НА БИОИКОНОМИКАТА,
КАТО СЕ ИЗПОЛЗВА ПОТЕНЦИАЛЪТ НА ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ:

- заключенията на Европейския съвет от 23 и 24 юни 2022 г.¹, в които се признава европейската перспектива на Украйна, Република Молдова и Грузия, като същевременно изразява пълната си и ясна ангажираност с перспективата за членство в ЕС на Западните Балкани;
- заключенията на Европейския съвет от 26 и 27 октомври 2023 г.² относно конкурентоспособността на ЕС, в които се подчертава, че ЕС се нуждае от солидна икономическа база, която да гарантира дългосрочната му конкурентоспособност и еднакви условия на конкуренция, както във вътрешен, така и в световен мащаб;
- заключенията си от 29 ноември 2019 г.³ относно актуализираната стратегия за биоикономиката „Устойчива биоикономика за Европа: укрепване на връзката между икономиката, обществото и околната среда“, в които се отчита ролята на BIOEAST за изпълнението на стратегията на ЕС за биоикономиката;
- препоръката на Съвета от 26 ноември 2021 г.⁴ относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа във връзка със съобщението на Комисията „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“;

¹ Док. EUCO 24/22.

² Док. EUCO 14/23.

³ Док. 14594/19.

⁴ Док. 13701/21.

- заключенията си от 25 април 2023 г.⁵ относно възможностите на биоикономиката в контекста на настоящите предизвикателства със специален акцент върху селските райони, които насърчават Комисията и държавите членки да засилят сътрудничеството в рамките на BIOEAST;
- заключенията си от 24 май 2024 г.⁶ относно конкурентоспособна европейска промишленост, движеща нашето екологично, цифрово и устойчиво бъдеще, в които Комисията се призовава настоятелно да признае биотехнологиите и икономиката на биологична основа като основна част от промишлената политика на ЕС и да гарантира координация с цел подобряване на съгласуваността на политиките;
- съобщенията на Комисията и придружаващите ги документи относно Европейския зелен пакт⁷; „Нов план за действие относно кръговата икономика за по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“⁸; „Доклад за напредъка на действията на ЕС в областта на климата за 2023 г.“⁹; „Подсигуряване на нашето бъдеще: Целта на Европа в областта на климата за 2040 г. и нейният път към неутралност по отношение на климата до 2050 г. – изграждане на устойчиво, справедливо и проспериращо общество“¹⁰; и „Изграждане на бъдещето заедно с природата: насърчаване на биотехнологиите и биопроизводството в ЕС“¹¹, в които се подчертава значението на биоикономиката в подкрепа на екологичния преход и европейската конкурентоспособност,

⁵ Док. 8406/23.

⁶ Док. 10127/24.

⁷ COM(2019) 640 final.

⁸ COM(2020) 98 final.

⁹ COM(2023) 653 final.

¹⁰ COM(2024) 63 final.

¹¹ COM(2024) 137 final.

1. ОТЧИТА, че постигането на средносрочните и дългосрочните цели на Европейския зелен пакт за 2030 г. и 2050 г. зависи и от устойчивото производство и използване на биомаса, включително биологични отпадъци. ПОДЧЕРТАВА, че устойчивата и кръгова биоикономика може да спомогне както за постигането на целите на Европейския зелен пакт, така и за повишаването на конкурентоспособността на Европа. ПРИВЕТСТВА информацията относно предвидената актуализация на стратегията на ЕС за биоикономиката до края на 2025 г., в която следва да се вземат предвид настоящите обществени, демографски, икономически и екологични предизвикателства, промишленото измерение на биоикономиката и нейните връзки с биотехнологиите и биопроизводството, за да се допринесе за по-силна икономика на ЕС. В същото време тя следва също така да отчита принципа на предпазните мерки и да дава приоритет на интересите на потребителите. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ нарастващата сложност на предизвикателствата, разгледани в посочените по-горе стратегии, които надхвърлят границите на държавите членки и биха имали полза от по-широко транснационално сътрудничество с трети държави, които споделят ценностите и принципите на ЕС.
2. ОТЧИТА продължаващите дебати относно устойчивостта и конкурентоспособността, особено по отношение на незаменимите, но уязвими природни ресурси като почвата, сладководните ресурси и екосистемните услуги, както и решаващото значение на сигурността на европейските продоволствени системи и потенциала на биотехнологичните иновации и решения и биопроизводството за стимулиране на социално-икономическото и устойчивото развитие в Европа.
3. ПОДЧЕРТАВА работата, извършена в това отношение в текущите европейски партньорства, включително, но не само, тези по клъстер 6 от програмата „Хоризонт Европа“, като например съвместното предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“ (СП КБЕ), което въведе стратегия за разширяване и план за действие с цел мобилизиране на по-слабо представени заинтересовани страни и бенефициери, както и положителния пример на Партньорството за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион (PRIMA) като инструмент за засилено сътрудничество със съседните на ЕС държави. ПОДЧЕРТАВА значението на полезните взаимодействия и взаимното допълване с мисиите, по-специално мисиите на ЕС „Възстановяване на нашите океани и води“ и „Пакт за почвите за Европа“.

4. ОТБЕЛЯЗВА, че тенденциите в европейския сравнителен доклад за иновациите показват, че държавите членки от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) са предимно сред нововъзникващите и умерените новатори и тяхното участие в рамковите програми остава умерено. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от увеличаване на инвестициите на национално равнище и от предприемане на по-нататъшни действия с цел разширяване на участието, от подкрепа за обмена и оползотворяването на високите научни постижения и биотехнологичните иновации в рамките на европейското научноизследователско пространство (ЕНП).
5. ОТБЕЛЯЗВА необходимостта от насърчаване на устойчивото развитие на веригите на доставки и бизнес моделите, включително за продукти с по-висока стойност и местната преработка на биоресурси в държавите членки от ЦИЕ, чрез ангажиране на заинтересованите страни по приобщаващ и възходящ начин в научните изследвания, иновациите и внедряването на устойчиви биотехнологични решения за улесняване на прехода на Европа към кръгово и устойчиво бъдеще.
6. ОТБЕЛЯЗВА ролята на BIOEAST в подкрепа на европейския екологичен и справедлив преход и постигнатия през последните години напредък като платформа с установен механизъм, структура и ресурси за координация при определянето на общи стратегически приоритети за научните изследвания и иновациите (НИИ) в областта на агроекологията, устойчивостта на сладководните ресурси, сигурността на продоволствените системи и кръговата и устойчива биоикономика. ПОДЧЕРТАВА потенциала на съгласуването на свързаните с биоикономиката политики и разпоредби на равнището на Съюза, по-специално по отношение на създаването на благоприятна среда за инвестиции, научни изследвания, иновации и устойчиво развитие в сектора.
7. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ ангажимента на министрите, отговарящи за селското стопанство и научните изследвания, на 11-те държави членки, които участват в BIOEAST, изразен в Съвместната декларация от 2019 г.¹², в която се очертава бъдещият курс на BIOEAST, както и потвърденият ангажимент под формата на декларация, подписана през юли 2024 г. от министрите, отговарящи за селското стопанство и научните изследвания на 10 държави членки, за развиването на партньорство за справяне с взаимовръзките между устойчивите природни ресурси, продоволствените системи и разгръщането на биоикономиката в ЦИЕ.

¹² Док. 9235/19.

8. **ОТЧИТА** необходимостта от насърчаване на отвореното и приобщаващо сътрудничество в областта на НИИ, свързани с биоикономиката, между всички държави — членки на ЕС, като същевременно се насърчава отвореното сътрудничество със Западните Балкани и страните кандидатки. **ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ** предложението за декларация за BIOEAST, подписана от 10 държави членки, за създаване на потенциална общоевропейска инициатива за НИИ в областта на въглеродния, водния, хранителния и енергийния цикъл в контекста на устойчивото управление на природните ресурси, сигурността на продоволствените системи и разгръщането на биоикономиката, като се използва потенциалът на държавите членки от ЦИЕ, Световната банка и страните кандидатки, тъй като това би могло да отговори на местните нужди чрез приемането и адаптирането на отлични резултати от научни изследвания и иновативни решения. Подписалите BIOEAST застъпват виждането, че подобна потенциална инициатива би могла допълнително да повиши европейската конкурентоспособност в областта на биоикономиката, включително биопроизводството и биотехнологиите, като същевременно допринесе за опазването и ефективното използване на природните ресурси, посредством получаването на достъп до частни и публични средства за насърчаване на иновативни биотехнологични решения.
9. **ПРИЗНАВА** необходимостта от по-задълбочено обсъждане с всички държави членки и Европейската комисия относно ролята на НИИ за оползотворяване на потенциала на държавите членки от ЦИЕ, Западните Балкани и на страните кандидатки в областта на биоикономиката, в контекста на европейската стратегическа автономност. Една потенциално нова инициатива за НИИ би могла да спомогне за предоставянето на ключови знания и ноу-хау, за укрепването на научната дипломация чрез насърчаване и защита на европейските ценности, като например етиката, почтеността и равенството между половете в научните изследвания, както и за насърчаване на връзките, стабилността, просперитета и устойчивия преход на Западните Балкани и страните кандидатки и за справяне с изтичането на мозъци. По-доброто използване на полезните взаимодействия и засиленото участие следва да придадат добавена стойност на европейската екосистема за НИИ, да допринесат за сигурността на продоволствените системи на ЕС, като се обърне специално внимание на безопасността, автентичността и качеството на хранителните продукти и оползотворяването на отпадъците, както и да спомогнат за разгръщането на потенциала на недостатъчно използваната биомаса в ЕС и в Западните Балкани и страните кандидатки с положителни ефекти в целия единен пазар, а също така и да повишат европейската конкурентоспособност.

10. ПОДЧЕРТАВА добавената стойност на транснационалните инициативи за НИИ за предоставянето на нови решения за двойния екологичен и цифров преход, здравните и обществените предизвикателства, и УСТАНОВЯВА спешната необходимост от проекти за устойчиво и висококачествено проектиране, които да се изпълняват в съответствие с високо равнище на прозрачност и стандарти. Подобна потенциална нова общоевропейска инициатива би могла да доведе до по-нататъшно стратегическо сътрудничество и следва да определи ясни цели, за да се избегне припокриване между съществуващите и новите дейности в областта на НИИ на равнището на ЕС и на национално равнище, за да се избегне дублирането на финансиране и да се гарантира по-голяма устойчивост при кризи.
11. Във връзка с това ПРИКАНВА Комисията, при пълно зачитане на правото ѝ на инициатива, да извърши анализ на пропуските в съответствие с приложимите процедури, за да оцени в консултация с експерти необходимостта, осъществимостта и въздействието от стартирането на потенциална нова общоевропейска инициатива за НИИ, като разгледа всички възможни варианти, относно устойчивото управление на природните ресурси, сигурността на продоволствените системи и разгръщането на биоикономиката, като се използва потенциалът на държавите членки от ЦИЕ, държавите от Западните Балкани и страните кандидатки. В зависимост от резултата от този анализ би могло да се обмисли изготвянето на стратегическа пътна карта в консултация с държавите членки, за да се гарантира, че природните ресурси на държавите членки, допълнени от държавите от Западните Балкани и от страните кандидатки, могат да бъдат репозиционирани и оползотворени въз основа на най-високите научни постижения и иновативни технологии, които са налични и желани в целия ЕС.
-